

Stockholm den 12 juni 2026

R-2026/0714

Till Justitiedepartementet

Ju2026/00214

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 12 mars 2026 beretts tillfälle att yttra sig över Statskontorets rapport En översyn av övervakningsnämndernas organisation (STK 2026:1).

Synpunkter

Syftet med Statskontorets utredning var att minska antalet nämnder och effektivisera deras organisation utan att förändra deras uppgifter, befogenheter och beslutsformer.

Övervakningsnämnderna är idag självständiga myndigheter. De är emellertid knutna till Kriminalvården som ger nämnderna administrativt stöd, dock inte vad gäller arkivering. Av rapporten framgår att verksamheten bedöms fungera väl idag, är kostnadseffektiv och att nämnderna belastas av ett minimum av centraladministration. Advokatsamfundet anser vidare att de enskilda övervakningsnämndernas självständiga ställning som fristående myndigheter ligger väl i linje med de uppgifter som nämnderna har och som delvis är av rättskipande karaktär. Uppgifterna knyter nära an till straffrättskipningen, varför ordförande och vice ordförande i nämnderna är ordinarie domare i allmän domstol.

Advokatsamfundet anser att det är en brist i Statskontorets rapport att endast två alternativ har ställts mot varandra. Rapporten saknar vidare analys av hur verksamheten går till i praktiken och vilka faktiska behov som finns med hänsyn därtill.

Med hänsyn till vad som redovisas i rapporten anser Advokatsamfundet att det finns såväl principiella som samhällsekonomiskt betingade skäl mot den föreslagna övergången till en enrådighetsmyndighet.

Advokatsamfundet anser att det av principiella skäl vore olyckligt om de rättskipande uppgifter som idag handläggs i övervakningsnämnderna skulle skötas av en enrådighetsmyndighet. Samfundet noterar att det av Statskontorets förslag till förordning med instruktion för en tilltänkt Övervakningsmyndighet, framgår att beslut ska fattas av myndigheten (1 §). Även om beslutsfattandet föreslås ligga kvar hos nämnderna och inte underställas generaldirektören, vore en sådan omorganisation inte desto mindre olycklig. Nämndernas oberoende och självständighet skulle tveklöst minska och inte minst skulle det kunna uppfattas så av dem vars ärenden handläggs av nämnderna.

Även samhällsekonomiskt betingade skäl synes tala mot den föreslagna reformen. Det framstår visserligen som angeläget att arvodena höjs väsentligt för att motsvara kostnadsutvecklingen sedan den senaste översynen. Denna kostnad bör utan vidare accepteras. Det föreslagna inrättandet av en enrådighetsmyndighet kommer emellertid enligt rapporten att föra med sig betydande kostnadsökningar i sig, något som däremot inte framstår som förenligt med de eftersträlvade effektivitetsvinsterna (jfr rapporten s. 67). Sålunda ska avlönade tjänstemän tillsättas, som det idag helt saknas behov av och vars arbetsuppgifter framstår som helt konstruerade.

Advokatsamfundet avstyrker därför förslaget. Samfundet anser att ett bättre sätt att hantera en ökad tillströmning av ärenden är att inrätta fler avdelningar vid tungt belastade övervakningsnämnder. Om det skulle finnas gränsdragningsproblem i förhållande till Kriminalvårdens verksamhet – någonting som inte framkommit i nämndernas synpunkter – kan säkerligen sådana hanteras inom ramen för ett förtydligt uppdrag till Kriminalvården.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander